

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ daśamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ daśamaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇādīnāṃ tapō varaprāptiśca

athābravīnmuniṃ rāmaḥ
kathaṃ tē bhrātarō vanē |
kīdrśaṃ tu tadā brahmaṃ -
stapastēpurmahābalāḥ || 7.10.1 ||

agastyastvabravīt tatra
rāmaṃ suprītamānasam |
tāṃstān dharmavidhīmstatra
bhrātarastē samāviśan || 7.10.2 ||

kumbhakarṇastatō yattō
nityaṃ dharmapathē sthitaḥ |
tatāpa grīṣmakālē tu
pañcāgnīn paritaḥ sthitaḥ || 7.10.3 ||

mēghāmbusiktō varṣāsu
vīrāsanamasēvata |
nityaṃ ca śīśirē kālē
jalamadhyapratiśrayaḥ || 7.10.4 ||

ēvaṃ varṣasahasrāṇi
 daśa tasyāpacakramuḥ |
 dharmē prayatamānasya
 satpathē niṣṭhitasya ca || 7.10.5 ||

vibhīṣaṇastu dharmātmā
 nityaṃ dharmaparaḥ śuciḥ |
 pañcavarṣasahasrāṇi
 pādēnaikēna tasthivān || 7.10.6 ||

samāptē niyamē tasya
 nanṛtuścāpsarōgaṇāḥ |
 papāta puṣpavarṣaṃ ca
 tuṣṭuvuścāpi dēvatāḥ || 7.10.7 ||

pañcavarṣasahasrāṇi
 sūryaṃ caivānvavartata |
 tasthau cōrdhvaśirōbāhuḥ
 svādhyāyē dhṛtamānasaḥ || 7.10.8 ||

ēvaṃ vibhīṣaṇasyāpi
 svargasthasyēva nandanē |
 daśavarṣasahasrāṇi
 gatāni niyatātmanaḥ || 7.10.9 ||

daśavarṣasahasraṃ tu
 nirāhārō daśānanaḥ |
 pūrṇē varṣasahasrē tu
 śiraścāgnau juhāva saḥ || 7.10.10 ||

ēvaṃ varṣasahasrāṇi
 nava tasyāticakramuḥ |
 śīrāṃsi nava cāpyasya
 praviṣṭāni hutāśanam || 7.10.11 ||

atha varṣasahasrē tu
 daśamē daśamaṃ śiraḥ |
 chēttukāmē daśagrīvē
 prāptastatra pitāmahaḥ || 7.10.12 ||

pitāmahastu suprītaḥ
 sārdham dēvairupasthitaḥ |
 tava tāvad daśagrīva
 prītō'smītyabhyabhāṣata || 7.10.13 ||

śīghraṃ varaya dharmajña
 varō yastē'bhikāṅkṣitaḥ |
 kaṃ tē kāmam karōmyadya
 na vṛthā tē pariśramaḥ || 7.10.14 ||

athābravīd daśagrīvaḥ
 prahr̥ṣṭēnāntarātmanā |
 praṇamya śīrasā dēvaṃ
 harṣagadgadayā girā || 7.10.15 ||

bhagavan prāṇināṃ nityaṃ
 nānyatra maraṇād bhayaṃ |
 nāsti mṛtyusamaḥ śatru -
 ramaratvamahaṃ vṛṇē || 7.10.16 ||

ēvamuktastadā brahmā
 daśagrīvamuvāca ha |
 nāsti sarvāmaratvaṃ tē
 varamanyaṃ vṛṇīṣva mē || 7.10.17 ||

ēvamuktē tadā rāma
 brahmaṇā lōkakarṭṛṇā |
 daśagrīva uvācēdaṃ
 kṛtāñjalirathāgrataḥ || 7.10.18 ||

suparṇanāgayakṣāṇāṃ
 daityadānavarakṣasām |
 avadhyō'haṃ prajādhyakṣa
 dēvatānāṃ ca śāśvata || 7.10.19 ||

nahi cintā mamānyēṣu
 prāṇīṣvamarapūjita |
 tṛṇabhūtā hi tē manyē
 prāṇinō mānuṣādayaḥ || 7.10.20 ||

ēvamuktastu dharmātmā
 daśagrīvēṇa rakṣasā |
 uvāca vacanaṃ dēvaḥ
 saha dēvaiḥ pitāmahaḥ || 7.10.21 ||

bhaviṣyatyēvamētat tē
 vacō rākṣasapuṅgava |
 ēvamuktvā tu taṃ rāma
 daśagrīvaṃ pitāmahaḥ || 7.10.22 ||

śṛṇu cāpi varō bhūyaḥ
 prītasyēha śubhō mama |
 hutāni yāni śīrṣāṇi
 pūrvamagnau tvayānagha || 7.10.23 ||

punastāni bhaviṣyanti
 tathaiva tava rākṣasa |
 vitarāmīha tē saumya
 varam cānyam durāsadam || 7.10.24 ||

chandatastava rūpaṁ ca
 manasā yad yathēpsitam |
 evaṁ pitāmahōktasya
 daśagrīvasya rakṣasaḥ || 7.10.25 ||

agnau hutāni śīrṣāṇi
 punastānyutthitāni vai |
 evamuktvā tu taṁ rāma
 daśagrīvaṁ pitāmahaḥ || 7.10.26 ||

vibhīṣaṇamathōvāca
 vākyaṁ lōkapitāmahaḥ |
 vibhīṣaṇa tvayā vatsa
 dharmasaṁhitabuddhinā || 7.10.27 ||

parituṣṭō'smi dharmātman
 varam varaya suvrata |
 vibhīṣaṇastu dharmātmā
 vacanaṁ prāha sāñjaliḥ || 7.10.28 ||

vṛtaḥ sarvaguṇairnityaṃ
 candramā raśmibhiryathā |
 bhagavan kṛtakṛtyō'haṃ
 yanmē lōkaguruḥ svayam || 7.10.29 ||

prītēna yadi dātavyō
 varō mē śṛṇu suvrata |
 paramāpadgatasyāpi
 dharmē mama matirbhavēt || 7.10.30 ||

aśikṣitaṃ ca brahmāstraṃ
 bhagavan pratibhātu mē |
 yā yā mē jāyatē buddhi -
 ryēṣu yēṣvāśramēṣu ca || 7.10.31 ||

sā sā bhavatu dharmiṣṭhā
 taṃ taṃ dharmam ca pālayē |
 ēṣa mē paramōdārō
 varaḥ paramakō mataḥ || 7.10.32 ||

nahi dharmābhiraktānāṃ
 lōkē kiñcana durlabham |
 punaḥ prajāpatiḥ prītō
 vibhīṣaṇamuvāca ha || 7.10.33 ||

dharmiṣṭhastvaṃ yathā vatsa
 tathā caitad bhaviṣyati |
 yasmād rākṣasayōnau tē
 jātasyāmitranāśana || 7.10.34 ||

nādharmē jāyatē buddhi -
 ramaratvaṃ dadāmi tē |
 ityuktvā kumbhakarṇāya
 varaṃ dātumavasthitam || 7.10.35 ||

prajāpatiṃ surāḥ sarvē
 vākyam prāñjalayō'bruvan |
 na tāvat kumbhakarṇāya
 pradātavyō varastvayā || 7.10.36 ||

jānīṣe hi yathā lōkāṃ -
 strāsayatyēṣa durmatiḥ |
 nandanē'psarasaḥ sapta
 mahēndrānucarā daśa || 7.10.37 ||

anēna bhakṣitā brahma -
 nnṛṣayō mānuṣāstathā |
 alabdhavarapūrvēṇa
 yat kṛtaṃ rākṣasēna tu || 7.10.38 ||

yadyēṣa varalabdhaḥ syād
 bhakṣayēd bhuvanatrayam |
 varavyājēna mōhō'smai
 dīyatāmamitaprabha || 7.10.39 ||

lōkānāṃ svasti caivaṃ syād
 bhavēdasya ca sammatiḥ |
 ēvamuktaḥ surairbrahmā -
 cintayat padmasambhavaḥ || 7.10.40 ||

cintitā cōpatasthē'sya
 pārśvaṃ dēvī sarasvatī |
 prāñjaliḥ sā tu pārśvasthā
 prāha vākyam sarasvatī || 7.10.41 ||

iyamasmyāgatā dēva
 kiṃ kāryam karavāṇyaham |
 prajāpatistu tāṃ prāptāṃ
 prāha vākyam sarasvatīm || 7.10.42 ||

vāṇi tvam rākṣasēndrasya
 bhava vāgdēvatēpsitā |
 tathētyuktvā praviṣṭā sā
 prajāpatirathābravīt || 7.10.43 ||

kumbhakarṇa mahābāhō
 varam varaya yō mataḥ |
 kumbhakarṇastu tadvākyam
 śrutvā vacanamabravīt || 7.10.44 ||

svaptuṃ varṣāṇyanēkāni
 dēvadēva mamēpsitam |
 ēvamastviti taṃ cōktvā
 prāyād brahmā suraiḥ samam || 7.10.45 ||

dēvī sarasvatī caiva
 rākṣasaṃ taṃ jahau punaḥ |
 brahmaṇā saha dēvēṣu
 gatēṣu ca nabhaḥsthalam || 7.10.46 ||

vimuktō'sau sarasvatyā
 svāṃ saṃjñāṃ ca tatō gataḥ |
 kumbhakarṇastu duṣṭātmā
 cintayāmāsa duḥkhiṭaḥ || 7.10.47 ||

īdṛśaṃ kimidaṃ vākyaṃ
 mamādyā vadanāccyutam |
 ahaṃ vyāmōhitō dēvai -
 riti manyē tadāgataiḥ || 7.10.48 ||

ēvaṃ labdhavarāḥ sarvē
 bhrātarō dīptatējasah |
 ślēṣmātakavanaṃ gatvā
 tatra tē nyavasan sukham || 7.10.49 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 uttarakāṇḍē daśamaḥ sargaḥ ||